EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2011.11.21
SEK(2011) 1375 galutinis

NAUJOJI TEISĖS AKTŲ SISTEMA (NTAS) - DERINAMŲJŲ TEISĖS AKTŲ RINKINYS (Prekes reglamentuojančių teisės aktų rinkinio įgyvendinimas)

KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS

Lydimasis dokumentas

10 PASIŪLYMŲ GAMINIŲ DERINAMĄSIAS DIREKTYVAS PRIDERINTI PRIE SPRENDIMO NR. 768/2008/EB

POVEIKIO VERTINIMO SANTRAUKA

{KOM(2011) 763 galutinis}
{SEK(2011) 1376 galutinis}

1. PROBLEMOS APIBŪDINIMAS

Bendrosios problemos, susijusios su gaminių derinamosiomis direktyvomis

Jau daugiau kaip 30 metų vadinamosiose techninio derinimo direktyvose ES nustato reikalavimus patiems įvairiausiems gaminiams – mašinoms, automobiliams, žaislams, elektros prietaisams, liftams ir pan. Šiais teisės aktais siekiama dviejų tikslų. Viena vertus, jais užtikrinamas aukštas Europos rinkai teikiamų gaminių su sveikata ir sauga susijusių visuomenės interesų, vartotojų ir aplinkos apsaugos lygis. Kita vertus, šie teisės aktai yra nacionalines taisykles pakeičiantis vienas suderintas tam tikrų gaminių prekybos reikalavimų, taikomų visose ES valstybėse narėse, rinkinys, taigi jais užtikrinamas laisvas gaminių judėjimas[1].

2004 m. pradėta vertinti patirtis, sukaupta taikant galiojančius suderintų sričių teisės aktus, pirmiausia vadinamojo naujojo požiūrio teisės aktus. Atlikus vertinimą padaryta bendra išvada, kad iš esmės pavyko minėtais teisės aktais liberalizuoti prekybą prekėmis ir nustatyti tvarius reikalavimus, kuriais užtikrinama produktų sauga. Tačiau nustatyta ir trūkumų: rinką vis dar pasiekia daug **reikalavimų neatitinkančių produktų**, nepatenkinama tam tikrų **paskelbtųjų įstaigų**[2] veikla ir teisės aktų **nenuoseklumas**, dėl kurio gamintojams ir valdžios institucijoms nepagrįstai sunku juos taikyti.

Rasti bendri problemų sprendimo būdai

Nustatytiems trūkumams pašalinti kartu su prekes reglamentuojančių dokumentų rinkiniu priimta „Naujoji teisės aktų sistema“ (toliau – NTAS). Ją sudaro dvi papildomos priemonės:

- Reglamentas (EB) Nr. 765/2008 dėl akreditavimo ir rinkos priežiūros (NTAS reglamentas)[3]
- Sprendimas Nr. 768/2008/EB, kuriuo nustatoma bendroji gaminių pardavimo sistema (NTAS sprendimas)[4].

Abejomis priemonėms patikslinamos ir papildomos galiojančios taisyklės, taip pat pagerinamas jų taikymas ir vykdymas praktikoje, kurį atlieka įmonės ir valdžios institucijos.

---

1 ES techninio derinimo politikos raida išsamiai išdėstyta poveikio vertinime, pateiktame kartu su „Naująja teisės aktų sistema“. SEC(2007) 173 http://ec.europa.eu/governance/impact/ia_carried_out/docs/ia_2007/sec_2007_0173_en.pdf.

2 Komisijai valstybių narių paskelbtos sertifikatus išduodančios laboratorijos ir sertifikavimo ar tikrinimo įstaigos.

3 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 765/2008, nustatantis su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus ir panaikinantis Reglamentą (EEB) Nr. 339/93 (OL L 218, 2008 8 13).

4 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 768/2008/EB dėl bendrosios gaminių pardavimo sistemos ir panaikinantis Sprendimą 93/465/EEB (OL L 218, 2008 8 13).

Reglamentu nustatytos akreditavimo taisyklės ir gaminių iš trečiųjų šalių rinkos priežiūros bei kontrolės organizavimo ir vykdymo reikalavimai. Reglamentas taikomas nuo 2010 m. sausio 1 d.

Siekiant didesnio teisės aktų veiksmingumo praktikoje, minėtame sprendime pateikiamos standartinės formuluotės, kuriomis siekiama patikslinti gaminius reglamentuojančiuose ES teisės aktuose paprastai naudojamas įvairias nuostatas (pvz., apibrėžtis, nuostatas dėl ūkinės veiklos vykdytojų prievolių, paskelbtųjų įstaigų, apsaugos mechanizmų ir kt.). Be to, šiame sprendime yra naujų nuostatų (kaip antai dėl importuotojų prievolių), kurios yra labai svarbios siekiant padidinti rinkoje esančių gaminių saugą.

Vis dėlto, kitaip nei reglamentas, sprendimas neturi tiesioginio teisinio poveikio ekonominės veiklos vykdytojams, fiziniams asmenims ar valstybėms narėms. Jis parengtas kaip **įrankis būsimiems teisės aktams** rengti. Priimdami šį sprendimą, Parlamentas, Taryba ir Komisija įsipareigojo kiek galima labiau naudoti jo nuostatas rengiant būsimus gaminių teisės aktus, kad būtų padidintas reguliavimo sistemos nuoseklumas[5]. Kad sprendimo nuostatos būtų įgyvendintos, jos turi būti įtrauktos į galiojančius ir naujus gaminių srities teisės aktus.

Specialus derinamųjų direktyvų rinkinys

Atsižvelgdama į tai, Komisija atrinko konkrečias gaminių srities derinamąsias direktyvas, kurių nuostatos su NTAS sprendimu galėtų būti suderintos vienu metu (t. y., ne derinant kiekvieną atskirai ir kartu atliekant didesnio masto peržiūrą[6]). Į rinkinį įtraukta dešimt direktyvų:

– **Civiliniam naudojimui skirtų sprogmenų direktyva.** Direktyva 93/15/EEB dėl civiliniam naudojimui skirtų sprogmenų pateikimo į rinką ir jos priežiūros nuostatų suderinimo;

– **ATEX direktyva.** Direktyva 94/9/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su potencialiai sprogioje aplinkoje naudojama įranga ir apsaugos sistemomis, suderinimo;

– **Liftų direktyva**. Direktyva 95/16/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su liftais, suderinimo;

– **Slėginės įrangos direktyva (SĮD).** Direktyva 97/23/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su slėgine įranga, suderinimo;

---

5 Sprendimo Nr. 768/2008/EB 2 straipsnis (Dalykas ir taikymo sritis): „Šiame sprendime išdėstoma bendra bendrųjų principų ir orientacinių nuostatų sistema, nustatanti, kaip rengti Bendrijos teisės aktus, kuriais derinamos gaminių pardavimo sąlygos (toliau – derinamieji Bendrijos teisės aktai). Derinamieji Bendrijos teisės aktai grindžiami bendraisiais šiame sprendime išdėstytais principais ir atitinkamomis I, II ir III priedų orientacinėmis nuostatomis. Vis dėlto Bendrijos teisės aktai gali skirtis nuo tų bendrųjų principų ir orientacinių nuostatų, jei tai tinkama atsižvelgiant į tam tikro sektoriaus ypatybes, ypač jei jau veikia išsamios teisinės sistemos.“

6 Atskiro derinimo, kai kartu peržiūrimi tam tikram sektoriui būdingi aspektai (pvz., gaminių reikalavimai ar bandymų metodai) pavyzdžiu galėtų būti Pramoginių laivų direktyva, Asmens saugos priemonių direktyva arba RRTGĮ direktyva.

– **Matavimo priemonių direktyva (MPD).** Direktyva 2004/22/EB dėl matavimo priemonių;

– **Elektromagnetinio suderinamumo direktyva (ESD).** Direktyva 2004/108/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su elektromagnetiniu suderinamumu, suderinimo, panaikinanti Direktyvą 89/336/EEB;

– **Žemos įtampos direktyva (ŽĮD).** Direktyva 2006/95/EB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su elektrotechniniais gaminiais, skirtais naudoti tam tikrose įtampos ribose, suderinimo;

– **Pirotechnikos gaminių direktyva.** Direktyva 2007/23/EB dėl pirotechnikos gaminių pateikimo į rinką.

– **Neautomatinių svarstyklių direktyva (NSD).** Direktyva 2009/23/EB dėl neautomatinių svarstyklių;

– **Paprastų slėginių indų direktyva (PSID)**. Direktyva 2009/105/EB dėl paprastųjų slėginių indų.

Su šia iniciatyva susijusiose direktyvose išdėstomi reikalavimai, kuriais užtikrinama, kad gaminiai būtų suprojektuoti ir pagaminti taip, kad nekeltų pavojaus vartotojų ar kitų jų naudotojų sveikatai ir saugai, kad jais matuojant būtų gauti tikslūs rezultatai (matavimo priemonių direktyva) arba kad dėl jų neatsirastų elektromagnetinių trikdžių (elektromagnetinio suderinamumo direktyva).

Direktyvos taikomos elektros ir elektronikos prekių (ŽĮD ir (arba) ESD), potencialiai sprogioje aplinkoje naudojamos įrangos (ATEX), slėginės įrangos (PSID arba SĮD), matavimo prietaisų (MPD arba NSD), civiliniam naudojimui skirtų sprogmenų, liftų ir pirotechnikos gaminių ūkinės veiklos sektoriuose.

Bendro pobūdžio problemos taip pat turi įtakos šio konkretaus rinkinio direktyvoms

Atliekant šį poveikio vertinimą nagrinėjama, kokiu mastu bendro pobūdžio problemos, nustatytos vertinant gaminių srities derinamuosius teisės aktus, turi įtakos minėtoms direktyvoms, ir ar tų direktyvų suderinimas su NTAS sprendimu nustatyta naująja sistema būtų naudingas atitinkamiems sektoriams.

Produktų neatitikimo direktyvų reikalavimams problema būdinga visiems susijusiems sektoriams, o kai kuriuose sektoriuose (ir produktų kategorijose) ši problema pasitaiko dažniau nei kituose. Iš viso 92 % viešose konsultacijose dalyvavusių ūkinės veiklos vykdytojų nurodė manantys, kad jų sektoriuje yra neatitikties problema.

Tai, kad gaminiai neatitinka reikalavimų, gali padaryti žalos jų naudotojams, nors pavojus skiriasi, nelygu gaminio pobūdis. Pavyzdžiui, netinkami elektroniniai gaminiai, kuriems taikoma ŽĮD, gali kelti elektros smūgio arba nudegimo pavojų. Esminių ESD reikalavimų neatitinkanti elektros įranga gali sukelti elektromagnetinius trikdžius, dėl kurių negali tinkamai veikti kiti aparatai (televizoriai, radijas ir telekomunikacijų tinklai), ir gali neveikti pagal paskirtį. Pramoninės slėginės įrangos, pvz., chemijos pramonės gamyklos katilo ar reaktoriaus korpuso sprogimas gali sukelti rimtus kūno sužalojimus ir padaryti didelės žalos šalia

esančiai infrastruktūrai. Dėl reikalavimų neatitinkančių matavimo priemonių gali būti gauti neteisingi matavimo rezultatai, o galutiniai naudotojai dėl to gali patirti ekonominės žalos.

Be to, dėl reikalavimų nesilaikymo pažeidžiamas reikalavimų besilaikančių įmonių konkurencingumas. Reikalavimų nesilaikantys ūkinės veiklos vykdytojai dėl sąnaudų (pvz., vengdami brangių atitikties vertinimo procedūrų) gali įgyti didelį konkurencinį pranašumą taisyklių besilaikančių ūkinės veiklos vykdytojų atžvilgiu[7]. Europos pramonės įmonės, veikiančios sektoriuose, kuriuose dėl mažomis kainomis importuojamų gaminių yra didelė konkurencija, atsiduria nepalankioje padėtyje. 87 proc. viešose konsultacijose dalyvavusių ūkinės veiklos vykdytojų teigia dėl tokios padėties veikiantys nesąžiningos konkurencijos sąlygomis.

Pagrindinė reikalavimų nesilaikymo priežastis yra ta, kad Europos Sąjungoje nėra veiksmingai veikiančios rinkos priežiūros. Šiai nuomonei pritaria dauguma suinteresuotųjų subjektų. Valdžios institucijos susiduria su ypatinga problema – joms sunku atsekti reikalavimų neatitinkančius gaminius ir juos pateikusius ūkinės veiklos vykdytojus, ypač kai tie gaminiai yra trečiųjų šalių kilmės.

Dar viena priežastis – galiojančiose gaminių direktyvose daugiausia numatytos gamintojų prievolės, o importuotojai ir platintojai neatlieka būtinų patikrinimų, kad užtikrintų, jog jie netiekia reikalavimų neatitinkančių gaminių. Jie kliaujasi tuo, kad tai gamintojo užduotis užtikrinti gaminio atitiktį, ir netikrina, ar gamintojas iš tikrųjų tinkamai atliko šią užduotį. Kad ištaisytų tokią padėtį, valstybės narės savo nacionaliniuose teisės aktuose nustatė importuotojų ir platintojų prievoles, tačiau įvairiose šalyse jos skirtingos, todėl reikalavimų neatitinkantiems gaminiams taikomos skirtingos priemonės.

Aštuoniuose iš dešimties aptariamų direktyvų nustatytas reikalavimas, kad prieš pateikiant gaminį rinkai[8], jį turi patvirtinti **paskelbtoji įstaiga**[9]. Todėl paskelbtosios įstaigos atlieka svarbų vaidmenį užtikrinant rinkoje esančių gaminių saugą ir atitiktį reikalavimams. Tačiau kai kurių iš šių įstaigų teikiamų **paslaugų kokybė** kelia susirūpinimą. Tokiam vertinimui pritarė 68 proc. viešose konsultacijose dalyvavusių paskelbtųjų įstaigų, 84 proc. jų paslaugomis besinaudojančių ūkinės veiklos vykdytojų ir 53 proc. valdžios institucijų.

Viena priežastis – kai kurios paskelbtosios įstaigos nėra pakankamai kompetentingos, kad galėtų tinkamai vertinti atitiktį. Kita priežastis – siekdamos, kad jų išduodami sertifikatai būtų kuo pigesni, tam tikros įstaigos vertindamos atitiktį nededa pakankamai pastangų arba tinkamai netaiko procedūrų. Pvz., atitikties vertinimo išlaidas galima žymiai sumažinti atsisakius patikrinimų vietoje arba

---

7 Citata iš klausimyno atsakymo: „Remiantis specialistų vertinimu, galiojančių teisės aktų saugos ir administracinių nuostatų įgyvendinimo sąnaudos sudaro vieną penktąją visų gamybos sąnaudų. Be veiksmingų vykdymo užtikrinimo mechanizmų kai kurie gamintojai gali būti linkę pasirinkti lengvesnį kelią ir rinkai tiekti reikalavimų neatitinkančius gaminius“.

8 Šios įstaigos yra atitikties vertinimo įstaigos – jos išbando, patikrina ir patvirtina gaminius. Šios įstaigos vadinamos paskelbtosiomis įstaigomis, nes valstybės narės apie jas praneša Komisijai.

9 Elektrotechnikos sektoriuje paskelbtųjų įstaigų vaidmuo skiriasi. Pvz., elektromagnetinio suderinamumo direktyvoje numatyta atitikties vertinimo procedūra, pagal kurią kreiptis į paskelbtąsias įstaigas nėra privaloma.

sumažinus jų skaičių, arba nepakankamai laikantis reikalavimų dėl periodinio audito ar patikrinimų.

Dar viena spręstina problema – galiojančių gaminių srities teisės aktų nenuoseklumas, atsiradęs dėl to, kad direktyvos laikui bėgant buvo keičiamos. Pvz., visoms direktyvoms bendroms sąvokoms (atitikties vertinimo procedūrų, apibrėžtims ar apsaugos sąlygoms) pasirinkti skirtingi terminai. Kai kurios apibrėžtys ar teisinės nuostatos suformuluotos taip, kad jas galima aiškinti skirtingai, todėl atsiranda teisinis neaiškumas ir sumaištis, ypač tais atvejais, kai reikia kartu taikyti dvi ar daugiau direktyvų. Pvz., didelė dalis matavimo priemonių taip pat turi atitikti ESD. Tam tikri pirotechnikos gaminiai taip pat turi atitikti ŽĮD arba ESD.

2. SUBSIDIARUMO ANALIZĖ

Šia iniciatyva siekiama tinkamo prekių vidaus rinkos veikimo. Šios srities ES veiksmai grindžiami SESV 114 straipsniu. Čia aptariami aspektai jau yra reglamentuojami dešimtyje minėtų direktyvų, nors jose faktiškai nesprendžiami nustatyti trūkumai arba, kalbant apie nenuoseklumą, jos net gali būti problemos šaltinis. Veiksmai, kurių valstybės narės ėmėsi šioms problemoms išspręsti nacionaliniu lygiu, lėmė tai, kad ekonominės veiklos vykdytojams taikomo skirtingos sąlygos, ir gali tapti laisvo prekių judėjimo kliūtimi. Todėl veiksmų reikia imtis ES lygmeniu.

3. TIKSLAI

Šia iniciatyva siekiama 3 pagrindinių tikslų. Pirma, užtikrinti, kad gaminiai ES rinkoje būtų saugūs naudoti ir atitiktų visus aukšto visuomenės interesų apsaugos lygio reikalavimus (sveikatos ir saugos, elektromagnetinio suderinamumo, teisingo matavimo). Pagrindinis konkretus tikslas – sumažinti reikalavimų neatitinkančių gaminių skaičių rinkoje suteikiant valdžios institucijoms veiksmingesnes rinkos priežiūros ir paskelbtųjų įstaigų stebėsenos priemones.

Antra, pagerinti vidaus rinkos veikimą užtikrinant, kad visoje ES rinkoje reikalavimų neatitinkantiems gaminiams ir ūkinės veiklos vykdytojams būtų taikomos vienodos sąlygos ir kad paskelbtosios įstaigos būtų vertinamos vienodai.

Galiausiai, šia iniciatyva siekiama supaprastinti gaminių srities norminę aplinką.

4. POLITINĖS GALIMYBĖS

Dėl specifinės šios iniciatyvos taikymo srities, kaip paaiškinta 1 skirsnyje, šiame poveikio vertinime nagrinėjamos tik kelios galimybės. Siekiama išsiaiškinti, ar į susijusias direktyvas reikėtų įtraukti NTAS sprendimo priemones ir, jei reikia, ar direktyvos su tuo sprendimu turėtų būti derinamos teisėkūros priemonėmis, ar ne. Galimybės:

– 1 galimybė. **Nekeisti politikos**. Pasirinkus šią galimybę, dabartinė padėtis nebūtų keičiama.

– 2 galimybė. **Suderinimas su NTAS sprendimu ne teisėkūros priemonėmis**. Pasirinkus šią galimybę būtų parengtos kelios nenorminės priemonės, kuriomis būtų skatinama savanoriškai taikyti visas arba dalį NTAS sprendimo nuostatų. Be to, šios nuostatos galėtų būti išdėstytos gerosios patirties vadove, o susijusios šalys būtų paskatintos juo naudotis. Praktiškai tai būtų savanoriškas suderinimas su NTAS sprendimu.

– 3 galimybė. **Suderinimas su NTAS sprendimu teisėkūros priemonėmis**. Pasirinkus 3 galimybę būtų iš dalies keičiamos susijusios direktyvos įtraukiant NTAS sprendimo priemones.

Toliau apibendrinamos NTAS sprendime numatytos priemonės, kurios būtų taikomos pasirinkus 2 ir 3 galimybę.

(1) Priemonės, kuriomis siekiama išspręsti reikalavimų nesilaikymo problemą:

- *Importuotojų ir platintojų prievolė* tikrinti, ar gaminiai turi CE ženklą, yra vežami su reikiamais dokumentais ir ar turima informacija leidžia juos atsekti. Importuotojams nustatomos papildomos prievolės.

- *Gamintojo prievolė* pateikti instrukcijas ir su sauga susijusią informaciją ta kalba, kuria jas lengvai perskaitys vartotojai ir galutiniai naudotojai, tirti gaminių pavyzdžius ir atlikti gaminių stebėseną.

- *Atsekamumo* visoje platinimo grandinėje *reikalavimai*. gamintojai ir importuotojai turi ant gaminių nurodyti savo pavadinimą ir adresą; kiekvienas ūkinės veiklos vykdytojas turi būti pasirengęs valdžios institucijoms nurodyti, iš ko įsigijo tam tikrą gaminį ir kam jį pateikė.

- *Apsaugos sąlygos procedūros (rinkos priežiūra)* pertvarkymas siekiant patikslinti, kaip atitinkamos vykdymo priežiūros institucijos informuojamos apie pavojingus gaminius ir užtikrina, kad visose valstybėse narėse dėl tų gaminių būtų imtasi tinkamų veiksmų.

(2) Priemonės, skirtos užtikrinti paskelbtųjų įstaigų darbo kokybę

- Paskelbtųjų įstaigų (įskaitant rangovus ir pavaldžiąsias įmones) *paskelbimo reikalavimų sugriežtinimas*, nustatant tokius reikalavimus kaip nešališkumas ir kompetencija vykdant veiklą koordinavimo grupių parengtų gairių taikymas.

- *Peržiūrėtas paskelbimo procesas*. Apie įstaigą paskelbiančios valstybės narės turi įtraukti informaciją apie tos įstaigos kompetencijos įvertinimą. Nustatomas laikotarpis, per kurį kitos valstybės narės gali pareikšti prieštaraujančios tam tikros įstaigos paskelbimui.

- Skelbiančiosioms valdžios institucijoms (t. y. nacionalinėms valdžios institucijoms, atsakingoms už paskelbtųjų įstaigų įvertinimą, paskelbimą ir stebėseną) taikomi reikalavimai, kaip antai objektyvumas ir nešališkumas vykdant joms pavestas užduotis.

- *Informavimo prievolė*. Paskelbtosios įstaigos turi informuoti skelbiančiąsias valdžios institucijas apie atsisakymą išduoti sertifikatą, sertifikatų galiojimo apribojimą, sustabdymą ir panaikinimą.

(3) Priemonės, skirtos užtikrinti didesnį direktyvų nuoseklumą:

- Visoms direktyvoms bendrų apibrėžčių ir terminų suderinimas.

- Atitikties vertinimo procedūrų formuluočių suderinimas.

5. POVEIKIO VERTINIMAS

Šioje poveikio vertinimo ataskaitoje nagrinėjamas ekonominis išvardytų galimybių poveikis vidaus rinkos, konkurencingumo, sąnaudų ir ūkinės veiklos vykdytojams ir paskelbtosioms įstaigoms tenkančios administracinės naštos požiūriu, taip pat poveikis valdžios institucijoms ir vartotojams / naudotojams. Be to, ataskaitoje nagrinėjamas socialinis poveikis visuomenės sveikatai ir saugai, taip pat norminės aplinkos supaprastinimui.

Nors nesiimama jokios papildomos politinės iniciatyvos, manoma, kad galimybė nekeisti esamos politikos, turėtų šiokios tokios teigiamos įtakos susijusiuose sektoriuose dėl palaipsnio NTAS reglamento įgyvendinimo, nes sustiprėtų rinkos priežiūros institucijų galios. Tai atliktų teigiamą vaidmenį neatitikties šalinimo tikslo požiūriu ir būtų naudinga reikalavimų besilaikančioms įmonėms (konkurencingumas), ir naudotojams (ekonominis ir saugos poveikis). NTAS reglamentu taip pat palengvinama valdžios institucijų užduotis, susijusi su tam tikrų atitikties vertinimo įstaigų (t. y. tų, kurios naudoja akreditavimą) paskelbimu ir stebėsena. Vis dėlto ši galimybė neturi jokio realaus poveikio vidaus rinkai ar norminės aplinkos supaprastinimui.

Direktyvų suderinimo su NTAS sprendimu ne teisėkūros priemonėmis galimybė gali turėti teigiamo poveikio visiems suinteresuotiesiems subjektams. Pvz., jei būtų patikslinta importuotojų ir platintojų atsakomybė ir nustatyti specialūs atsekamumo reikalavimai, būtų lengviau visoms susijusioms šalims taikyti vienodas sąlygas (teigiamas poveikis vidaus rinkai); be to, valdžios institucijos turėtų veiksmingesnes priemones reikalavimų nesilaikymo problemai spręsti, todėl sumažėtų nesąžiningos konkurencijos (konkurencingumas) mastas ir naudotojams keliama grėsmė (ekonominis ir saugos poveikis). Vis dėlto pasirinkus 2 galimybę NTAS sprendimo nuostatos būtų tik neprivaloma geroji patirtis, todėl jų įgyvendinimas priklausytų vien tik nuo įvairių suinteresuotųjų subjektų savanoriško įsipareigojimo jas taikyti. Dėl to kyla rimtų abejonių dėl to, ar minėtas teigiamas poveikis iš tikrųjų būtų ir ar turėtų tikros papildomos vertės, palyginti su politikos nekeitimo galimybe[10].

---

[10] Šiuo požiūriu svarbu pažymėti, kad esamose gairėse, išdėstytose vadinamajame mėlynajame vadove (Naujojo požiūrio ir bendrojo požiūrio direktyvų įgyvendinimo vadovas, Europos Komisija, 1999 m. rugsėjo mėn.), jau yra nuostatos dėl ūkinės veiklos vykdytojų atsakomybės, kuri vėliau patikslinta Sprendime Nr. 768/2008/EB. Tačiau Mėlynasis vadovas nėra privalomas, todėl jo nepakako minėtoms problemoms išspręsti.

Pasirinkus direktyvų suderinimo su NTAS sprendimu teisėkūros priemonėmis galimybę, NTAS sprendimo nuostatos būtų dalis atitinkamiems sektoriams taikomų teisės aktų dalis. NTAS sprendimo nuostatos taptų prievolėmis, kurių vykdymą užtikrintų Komisija ir nacionalinės valdžios institucijos. Ši galimybė leistų geriau užtikrinti, kad teigiamas suderinimo poveikis iš tikrųjų būtų pasiektas.

Šioms teigiamo poveikio analizės išvadoms pritaria dauguma suinteresuotųjų subjektų. Pvz., 73–76 proc. visų viešosiose konsultacijose dalyvavusių ūkinės veiklos vykdytojų ir mažų ir vidutinių įmonių pareiškė tikintys, kad tiksliau apibrėžtos jų **prievolės ir rinkos priežiūros procedūros** padėtų ginti ES įmonių konkurencingumą. Panašiai dauguma suinteresuotųjų subjektų[11] sutinka, kad šis politinis sprendimas padės apsaugoti visuomenės sveikatą ir saugą.

Manoma, kad suderinimas teisėkūros priemonėmis neturės didelio poveikio įmonių ir paskelbtųjų įstaigų sąnaudoms. Dauguma ekonominės veiklos vykdytojų prievolių papildo esamas prievoles arba įteisina tai, kas yra įprastinė praktika atsakingai, reikalavimų besilaikančiai įmonei atsižvelgiant į galiojančių teisės aktų dvasią. Panašiai paskelbtosioms įstaigoms taikomi reikalavimai visiškai atitinka standartus, kuriais apibrėžiami atitinkami atitikties vertinimo įstaigų vertinimo kriterijai[12]. Patikslinus importuotojų ir platintojų prievoles bei atsekamumo reikalavimus, apskirai poveikis sąnaudoms būtų, bet, manoma, ganėtinai nedidelis. Iš tiesų 55 proc. visų viešosiose konsultacijose dalyvavusių ūkinės veiklos vykdytojų ir 30–33 proc. mažų ir vidutinių įmonių pareiškė tikintys, kad suderinus minėtas prievoles sąnaudos padidės nedaug, o atitinkamai kitų 12 ir 27 proc. pareiškė manantys, kad sąnaudos nedidės iš viso arba didės nežymiai. Dėl didelės gaminių, susijusių su šiuo poveikio vertinimu, įvairovės, kiekybinių įverčių pateikti neįmanoma.

Atlikus poveikio vertinimą nenustatyta, kad dėl pasirinktos galimybės MVĮ galėtų patirti neproporcingą naštą.

Nustatyta, kad valdžios institucijos gali patirti tam tikrų su įgyvendinimu susijusių sąnaudų, ypač dėl poreikio iš naujo paskelbti atitikties vertinimo įstaigas pagal NTAS sprendimo reikalavimus. Tačiau kiekviena kompetentinga valdžios institucija turi iš naujo paskelbti vos kelias įstaigas (išskyrus tik 2 šalių institucijas, vertinančias neautomatinių svarstyklių atitiktį). Bet kuriuo atveju Komisija nustatys specialią pereinamojo laikotarpio nuostatą, kuria suteikiama galimybė įstaigas paskelbti per tam tikrą laikotarpį iki visoms direktyvoms bendros taikymo pradžios datos.

---

11 58–78 proc. viešosiose konsultacijose dalyvavusių ekonominės veiklos vykdytojų, 72–78 proc. paskelbtųjų įstaigų 58–62 proc. valdžios institucijų ir maždaug 72–79 proc. naudotojų (išskyrus matavimo priemonių sektorių).

12 Tai yra 1) Bendrieji produktų sertifikavimo įstaigoms keliami reikalavimai (EN 45011:1998); 2) Bendrieji įvairių tipų kontrolės įstaigų veikimo kriterijai (EN ISO/IEC 17020:2004); 3) Atitikties įvertinimas. Reikalavimai, keliami įstaigoms, atliekančioms auditą ir sertifikuojančioms vadybos sistemas (EN ISO/IEC 17021:2006); 4) Atitikties įvertinimas. Bendrieji darbuotojų sertifikavimo įstaigoms keliami reikalavimai (EN ISO/IEC 17024:2003); 5) Atitikties vertinimas. Tyrimų, bandymų ir kalibravimo laboratorijų kompetencijai keliami bendrieji reikalavimai (EN ISO/IEC 17025:2005).

6. GALIMYBIŲ PALYGINIMAS

Esamos politikos nekeitimo galimybė yra tik iš dalies veiksminga, palyginti su šios politinės intervencijos tikslais. Be to, ji nesuderinama su politiniu įsipareigojimu, kuriuo grindžiamas NTAS sprendimas.

Galimybė teisės aktus suderinti ne teisėkūros priemonėmis gali būti veiksmingesnė nei 1 galimybė, nes iš principo ja būtų pasiekti visi tikslai, išskyrus supaprastinimą. Vis dėlto dėl menkų galimybių užtikrinti vykdymą, nėra garantijų, kad ja bus pasiektas teigiamas poveikis. Veiksmingumo požiūriu ne teisėkūros priemonė yra mažiausiai verta galimybė, nes, viena vertus, ja neužtikrinama pakankama nauda, palyginti su politikos nekeitimo scenarijumi, ir, kita vertus, dėl jos šiek tiek padidėtų ūkinės veiklos vykdytojų ir paskelbtųjų įstaigų, savanoriškai įsipareigojančių laikytis siūlomos geriausios patirties pavyzdžių, reikalavimų laikymosi sąnaudos.

Pasirinkus direktyvų suderinimo teisėkūros priemonėmis galimybę būtų pasiekti visi tikslai, be to, ji veiksmingesnė nei 1 ir 2 galimybės. Ši galimybė susijusi su ganėtinai nedidelėmis sąnaudomis, kurias su kaupu kompensuos teigiamas poveikis. Todėl manoma, kad ši galimybė yra veiksminga. Be to, ji visiškai suderinama su politiniu įsipareigojimu, kuriuo grindžiamas NTAS sprendimas.

Atsižvelgiant į 3 galimybės veiksmingumą, efektyvumą ir nuoseklumą, laikoma, kad tai geriausia galimybė.

1 lentelė. Išvardytų galimybių palyginimas

	Veiksmingumas	Efektyvumas	**Suderinamumas**
1 galimybė. Padėtis nekeičiama	**Neutralus** [Tam tikru mastu leistų pasiekti tikslą sumažinti reikalavimų neatitinkančių gaminių skaičių ir nesąžiningos konkurencijos aprėptį. Leistų pasiekti tikslą padidinti paskelbtųjų įstaigų patikimumą, bet tik akredituotų. Ja nebūtų pasiektas vienodų ūkinės veiklos vykdytojų reikalavimų taikymo tikslas ir teisės aktų nuoseklumo / gaminių srities norminės sistemos supaprastinimo tikslai.]	**Neutralus** [Papildomų išteklių nereikia, tačiau tikslai pasiekiami tik iš dalis.]	**Neutralus** **[Nesuderinta su kita NTAS priemone ir politiniu įsipareigojimu, kuriuo grindžiamas NTAS sprendimas]**
2 galimybė. Ne teisėkūros priemonės	**Mažas** Dėl menkų galimybių užtikrinti vykdymą rezultatai nebus akivaizdžiai geresni nei pasirinkus 1 galimybę.	**Mažas** Ši galimybė mažiau efektyvi nei 1 galimybė: jos veiksmingumas toks pats, o atsakingai veikiančių	**Neutralus** **[Nesuderinta su kita NTAS priemone ir politiniu įsipareigojimu, kuriuo grindžiamas NTAS**

	Pasirinkus šią galimybę padidės atitikties atotrūkis tarp atsakingai veikiančių ir nesąžiningų ūkinės veiklos vykdytojų / paskelbtųjų įstaigų.	suinteresuotųjų subjektų sąnaudos didesnės.	**sprendimas]**
3 galimybė. Suderinimas	**Didelis** **Leistų pasiekti visus tikslus. Veiksmingesnė nei 1 ir 2 galimybės, nes leistų pasiekti reikalavimų neatitinkančių gaminių skaičiaus ir nesąžiningos konkurencijos masto sumažinimo tikslą. Veiksminga supaprastinimo požiūriu.**	**Didelis** **Didelė nauda visiems suinteresuotiesiems subjektams, palyginti mažomis ar ganėtinai mažomis papildomomis sąnaudomis.**	**[Suderinta su kita NTAS priemone ir politiniu įsipareigojimu, kuriuo grindžiamas NTAS sprendimas]**

7. STEBĖSENA IR VERTINIMAS

Vertinant teisės aktų veiksmingumą bus remiamasi per įvairius bendradarbiavimo mechanizmus, jau veikiančius pagal pačias direktyvas, priemones gaunama informacija, kad būtų palengvintas jų įgyvendinimas (per ekspertų grupes, administracinio bendradarbiavimo grupes, paskelbtųjų įstaigų grupes).

2018 m. Komisija parengs išsamią rinkos priežiūros veikimo ataskaitą[13], kurioje taip pat bus galima padaryti šiai iniciatyvai įvertinti būtinas išvadas.

Rodikliai, kuriais remiantis galima stebėti, ar rinkoje mažėja reikalavimų neatitinkančių produktų ir ar gerėja atitikties vertinimo įstaigų teikiamų paslaugų kokybė, bus grindžiami per RAPEX sistemą gauta informacija, rinkos priežiūros duomenų baze, sukurta pagal NTAS reglamento 23 straipsnį, už tikrinimą prie išorės sienų atsakingų valdžios institucijų pateiktais duomenimis, nacionalinėmis rinkos priežiūros programomis, parengtomis pagal NTAS reglamento 18 straipsnį, rinkos priežiūros ir apsaugos sąlygos pranešimo procedūromis, nustatytomis pagal kiekvieną direktyvą ir NANDO[14] duomenų baze.

---

13 Žr. Reglamento (EB) Nr. 765/2008 40 straipsnį.

14 http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando/